

Dosarul nr. 3ra-1187/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (Elena Cojocari)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iulia Cimpoi, Aliona Danilov, Ion Secieru)

ÎNCHEIERE

09 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Sveatoslav Moldovan

examinând admisibilitatea recursului depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiaxim Grup”,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiaxim Grup” împotriva Biroului vamal Centru (succesor în drepturi a Biroului vamal Chișinău) cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Biroului vamal Centru, s-a casat integral hotărârea din 30 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiaxim Grup”,

constată:

La 30 martie 2017, Societatea cu Răspundere Limitată „Tiaxim Grup” (în continuare SRL „Tiaxim Grup”) a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului vamal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a menționat că, la 30 ianuarie 2017, a completat declarația vamală în detaliu nr. 302915532 pentru importul mărfurilor (ananas conservat) din Tailanda în cantitate de 1 350 de cutii, cu masă totală de 20 952 kg, prin care a declarat valoarea mărfii, prezentând actele de însoțire care au stat la baza operării importurilor efectuate și care atestă totalitatea cheltuielilor suportate.

Odată cu declararea mărfii importate a fost declarată și valoarea acesteia în baza tranzacției și prețului achitat.

La 30 ianuarie 2017, Biroul vamal Chișinău a întocmit actul de inspecție nr. 2070 I 5532, pe motiv că datele din acte sunt contradictorii și există discrepanță între prețul declarat și valoarea mărfurilor identice anterior importate.

Organul vamal i-a acordat un termen pentru confirmarea valorii declarate până la 01 februarie 2017, solicitând prezentarea: oricărui acord posibil între vânzător și cumpărător care afectează valoarea în vamă a mărfurilor, ofertele de preț (listele de prețuri) a producătorului și vânzătorului, declarația de export care

conține semne de autentificare, corespondența comercială purtată în vederea încheierii și negocierii prețului, actul de verificare cu vânzătorul, alte documente și informații care sunt în măsură să dovedească realitatea valorii anunțate.

În vederea conformării cerințelor organului vamal, a prezentat acestuia în termenul acordat actele suplimentare solicitate, însă Biroul vamal Chișinău nu a ținut cont de ele și nu a modificat actul de inspecție în sensul acceptării valorii în vamă, constatând la 01 februarie 2017 suplimentar că „s-au stabilit discrepanțe considerabile a valorii declarate comparativ cu valoarea mărfurilor identice anterior importate. Declarația de export nu poate fi luată ca dovadă fiindcă nu conține semne de autentificare și nu este indicat cumpărătorul final agent economic importator. Potrivit pct. 36 din Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor (HG 974/15.08.2016), Biroul vamal Centru a stabilit o nouă valoare în vamă a mărfurilor, majorând și încasând suplimentar drepturi de import în valoare de 67 304,25 de lei”.

În baza metodei alternative Biroul vamal Chișinău a stabilit o nouă valoare în vamă a mărfurilor majorând și încasând suplimentar drepturi de import în valoare de 67 304,25 de lei.

Nefiind de acord cu acțiunile Biroului vamal Chișinău, la 13 februarie 2017, a depus la Serviciul Vamal al Republicii Moldova cererea prealabilă, înregistrată cu nr. 3228, prin care a solicitat anularea actului de inspecție nr. 302915532 din 30 ianuarie 2017, precum și restituirea drepturilor de import încasate suplimentar.

Prin răspunsul nr. 28/11-3217 din 03 martie 2017, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a refuzat revocarea actului de inspecție privind rectificarea valorii în vamă a mărfurilor importate potrivit declarației vamale în detaliu nr. 2070 I 5532 din 30 ianuarie 2017, indicând, la general, că actul enunțat este legal și întemeiat, iar motive pentru anularea acestuia nu există.

Poziția Biroului vamal Chișinău este ilegală și neîntemeiată, deoarece conform art. 11 din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997 și pct. 4 din Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15 august 2016, valoarea în vamă a mărfurilor importate constituie valoarea de tranzacție, respectiv prețul plătit sau de plătit pentru mărfuri atunci când acestea sunt vândute pentru export în Republica Moldova.

Biroului vamal Chișinău i-au fost prezentate contractul de vânzare-cumpărare, facturile comerciale, CMR-ul, declarația vamală de export, certificatul de origine, certificatul de conformitate, cheltuielile de transport, corespondența comercială, price-list-ul, paking-list-ul și dovada de achitare a mărfurilor respective.

Însă, efectuând vămuirea loturilor de marfa, verificând corectitudinea determinării de către declarant a valorii în vamă și oportunitatea aplicării metodei pentru determinarea valorii în vamă, Biroul vamal Chișinău a stabilit anumite discrepanțe considerabile a valorii declarate comparativ cu valoarea mărfurilor identice anterior importate. Declarația de export nu poate fi luată ca dovadă fiindcă nu conține semne de autentificare și nu este indicat cumpărătorul final, agentul economic importator.

Declarantul a prezentat tot setul de acte necesar stabilirii valorii în vamă a mărfii conform metodei în baza valorii tranzacției, în strictă conformitate cu prevederile art. 11 din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997, cât și a prevederilor pct. 32 din Regulamentul privind modul de declarare a

valorii în vamă a mărfurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15 august 2016.

Respectiv, organul vamal nu a fost în drept să modifice declarația vamală în detaliu și să stabilească valoarea în vamă prin metoda alternativă, percepend suplimentare drepturi de import în valoare de 67 304,25 de lei.

SRL „Tiaxim Grup” a solicitat admiterea acțiunii; recunoașterea ca fiind ilegale acțiunile Biroului vamal Chișinău în vederea majorării valorii în vamă a mărfurilor importate; recunoașterea ca fiind ilegal și anularea actului de inspecție din 01 februarie 2017 emis de Biroul vamal Chișinău la declarația vamală în detaliu nr. 2070 I 5532; obligarea Biroului vamal Chișinău să restituie SRL „Tiaxim Grup” suma drepturilor de import încasate suplimentar în valoare de 67 304,25 de lei; și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 30 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis acțiunea depusă de SRL „Tiaxim Grup”.

S-au recunoscut ca fiind ilegale acțiunile Biroului vamal Chișinău privind majorarea valorii în vamă a mărfurilor importate de SRL „Tiaxim Grup” în baza declarației vamale nr. 2070 I 5532 din 01 februarie 2017.

S-a anulat actul de inspecție al Biroului vamal Chișinău, emis în baza declarației vamale nr. 2070 I 5532 din 01 februarie 2017.

S-a obligat Biroul vamal Chișinău să restituie SRL „Tiaxim Grup” suma drepturilor de import încasate suplimentar în valoare de 67 304,25 de lei.

S-a încasat de la Biroul vamal Chișinău în folosul SRL „Tiaxim Grup” suma de 4 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor judiciare pentru asistență juridică.

În rest, pretenția de încasare a cheltuielilor de judecată în mărime de 4 000 de lei s-a respins, ca neîntemeiată (f.d. 129, 133-139).

Prin Ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 429-o din 18 noiembrie 2016, Birourile vamale Chișinău, Bender, Leușeni și Ungheni au fuzionat prin contopire, formând Biroul vamal Centru, care este succesor în drepturi și obligații ale Birourilor vamale Chișinău, Bender, Leușeni și Ungheni.

Prin decizia din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Biroul vamal Centru, s-a casat integral hotărârea din 30 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Tiaxim Grup”, ca fiind neîntemeiată (f.d. 167, 168-178).

La 22 iulie 2019, SRL „Tiaxim Grup” a depus la Curtea Supremă de Justiție recurs împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii din 30 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 181-189).

În motivarea recursului a invocat *inter alia* că decizia din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău i-a fost notificată la 12 iunie 2019, prin intermediul avocatului Mihail Eșanu, fapt consemnat prin înscrisurile anexate la dosar.

Examinând admisibilitatea recursului depus de SRL „Tiaxim Grup”, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform articolului 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Conform articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Însă, având în vedere că decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 06 martie 2018 până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, admisibilitatea cererii de recurs urmează a fi examinată prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Articolul 433 din Codul de procedură civilă prevede la lit. b) că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din materialele dosarului rezultă că, la 30 iunie 2017 a fost pronunțată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 129, 133-139).

La 03 iulie 2017, Biroul vamal Centru a declarat apel împotriva hotărârii din 30 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, care a fost completat prin apelul suplimentar din (f.d. 131-132, 149-153).

Prin decizia din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Biroul vamal Centru, s-a casat integral hotărârea din 30 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Tiaxim Grup”, ca fiind neîntemeiată (f.d. 167, 168-178).

Conform procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 06 martie 2018, aceasta s-a desfășurat cu participarea reprezentantului SRL „Tiaxim Grup”, avocatului Mihail Eșanu, care de altfel a fost prezent și la pronunțarea dispozitivului deciziei (f.d. 165-166).

Scrisoarea de însoțire cu numărul de ieșire 4961 atestă *indutabilis* că, la 16 aprilie 2018, copia deciziei motivate din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău

a fost expediată în adresa participanților la proces, inclusiv SRL „Tiaxim Grup” la adresa indicată de acesta în cererea de chemare în judecată (f.d. 179).

Din conținutul informației plasate pe portalul instanțelor naționale de judecată se atestă că, decizia motivată din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost plasată și publicată la 17 aprilie 2018 [https://cac.instante.justice.md/ro/court-decisions?dossier_number=02-3a-18324-14082017&pdf_content=Tiaxim%20Grup&type=Any&apply_filter=1].

În ceea ce privește plasarea hotărârilor judecătorești pe pagina web menționată supra, urmează a fi precizat că această modalitate este prevăzută expres în punctele 7-8 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea nr. 658/30 din 10 octombrie 2017 a Consiliului Superior al Magistraturii.

Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Punctul 17 din același Regulament stipulează că, hotărârile judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul unic al instanțelor de judecată, în regim real.

Posibilitatea de a notifica hotărârile judecătorești prin publicarea lor pe portalul instanțelor naționale de judecată a fost completată prin Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018 (valabilă de la 01 iunie 2018) și prevăzută la articolul 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care în redacția în vigoare la 06 martie 2018 statua că, decizia integrală se întocmește în termen de 15 zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei.

SRL „Tiaxim Grup”, demonstrând o neglijență a drepturilor procedurale, a declarat recurs împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău abia la 22 iulie 2019, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta fiind unul de decădere și nesusceptibil restabilirii, ceea ce condiționează declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului că, decizia din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău i-a fost notificată la 12 iunie 2019, prin intermediul avocatului Mihail Eșanu.

Or, indiferent de temeiurile invocate de către părți sau participanții la proces, în cazul în care există dovada comunicării hotărârii/deciziei integrale, recursul declarat după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

Cu atât mai mult că, din amprenta sigiliului aplicată pe partea din față a copertei dosarului rezultă că, la 23 aprilie 2018, acesta a parvenit pentru arhivare de la Curtea de Apel Chișinău la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

Aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, nerespectarea termenului de declarare a recursului se datorează în exclusivitate comportamentul pasiv și indiferent al recurentului.

SRL „Tiaxim Grup” trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, interesându-se de soarta și etapa procedurală la care se află prezentul litigiu, în care are calitatea de reclamant și intimat în procedura în apel.

În acest context sunt relevante prevederile art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care stipulează că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Folosirea cu buna-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat în jurisprudența sa constantă că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania din 11 septembrie 2007).

Astfel, recurentul urma să se intereseze la intervale rezonabile de timp despre procesul în cauză.

Prin urmare, recursul declarat de SRL „Tiaxim Grup” împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu se încadrează în termenul de 2 luni prevăzut de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit, ceea ce constituie temei, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, de a considera recursul inadmisibil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. S-a subliniat că aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina că, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În atare circumstanțe, declararea recursului SRL „Tiaxim Grup” împotriva deciziei din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea

Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de SRL „Tiaxim Grup.

Conform art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) din Codul administrativ, art. 270, art. 431 alin. (2), art. 433 lit. b) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiaxim Grup” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Sveatoslav Moldovan